

PINAR BOZTEPE MUTLU

BERGAMA BENİM İÇİN BELLİ ZAMAN BİR YERDİ. KENT MERKEZİNDE YAŞADIM. ZAMAN BİR KAÇIŞ NOKTASI YA DA SOLUMAMI SAĞLAYACAK BİR ÖDÜL DEĞERİNDEYKEN, BİR ZAMANLAR DEĞERİNDEYKEN AMAÇ ZİRVEDEKİ AKIŞI YAKINLAŞTIRMAK İÇİN ULAŞMAKTI. VE ORAYA GİDEN YOLU YAŞATAN DAMARLAR GIBI YERLERDE BU KEZ DENEYİMİN VURUCU NOKTASI DİLİMİNDE YAŞADIĞIMIZI HİSSETTİRME SEBEBİYLE UZUN SÜREN BİR İZOLASYON GERÇEKLEŞTİRİYOR OLMAKTI. KİTAP BIRAKTIKTAN BİR SÜRE SONRA AKADEMİK KARMAŞIK HALLER, KENDİNİ ÖNCEYİ BIRAKTI. SÜREÇ HER SEFERİNDE ÇIKIŞ DURMAK, GÖRMEK, SOLUKLANMAK BUNLARIN TEKRARLARIYLA DERİNLEŞTİRİLMİŞ AÇMAK ŞEKLİNDE İLERLEDİ. KALE CİVARI SOKAKLARLA GİRİŞ YAPTI. BAŞLADIĞI BİR ZAMANDA, AĞUSTOS SOKAKLAR OLDUKÇA TENHAYDI. AVLULARDAN KISIK KISIK GELEN ESİNTİYLE HIŞIRDAYAN YAPRAKLA ZAMANIN BİNALARA DÜŞEN SERT BAŞLADIM. SON BERGAMA ZİYARETİ KALE MAHALLESİ'NDE BÖYLESİ BİR İSE YEDİ YIL GEÇMİŞTİ. O SİRALARDA EVLE YENİDEN KARŞILAŞTIĞIMDA DUVARLARINA, TERASLARINA ÇOK GEÇMİŞTEKİ 'BEN''İN BENZERLİKLERİ ARIYORDUM O AN. REBECCA SON KİTABINDA "YETERİNCE GERİYE DÖNMEK HAYATINIZDAKİ O AN ENDER RAS GELİR..." DİYE BELİRTİR. GERÇEKTEN TESADÜF OLMAKTAN ÇIKIP PARÇALANMAYA YÜZ TUTTUĞU BİTTİ VE DEVAM ETTİM. GÖLGELEMEK HIÇ DE AŞINA GELMEYEN SOKAKI YÖNELTİM. GÖZÜME ÇARPAN, ESKİ KENARLARINDA PEK ÇOK KEZ KAYI YERLEŞMEYİ BEKLEYEN, BİR ŞEKİLDE TAMAMEN ŞANS ESERİ ORADA OLAN ŞEYLERİ TAMAMLAYAN DOĞASI, E

Bergama benim için belli zaman aralıklarında geldiğim bir yerdi. Kent merkezinde yaşayan biri olarak çoğu zaman bir kaçış noktası ya da tarihi dolu dolu solumamı sağlayacak bir ödöl mekânı gibiydi. Her defasında amaç zirvedeki akropol ören yerine ulaşmaktı. Ve oraya giden yollar giderek bir mirası yaşatan damarlar gibi yerleşti aklıma.

Bu kez deneyimin vurucu noktası, tekinsiz bir zaman diliminde yaşadığımızı hissettiren pandemi süreci sebebiyle uzun süren bir izolasyon sonrası ilk seyahatimi gerçekleştiriyor olmaktı. Kendimi sokaklara bıraktıktan bir süre sonra aklımdan çıkıveren bu karmaşık haller, kendini öncekilere benzer bir sürece bıraktı. Süreç her seferinde olduğu gibi yürümek, durmak, görmek, soluklanmak, yine görmek ve bütün bunların tekrarlarıyla derin düşüncelere kapılar açmak şeklinde ilerledi.

Kale Mahallesi'ne Abacıhan ve civarı sokaklarla giriş yaptım. Kavurucu sıcakların başladığı bir zamanda, Ağustos ayındaydık. Bu yüzden sokaklar oldukça tenhaydı. Sokakta var olan sesler de avlulardan kısık kısık gelen konuşmalardan ve azıcık esintiyle hışırdayan yapraklardan geliyordu. Öğlen vaktinin binalara düşen sert gölgelerini takip etmeye başladım. Son Bergama ziyaretimin üzerinden bir yıl, Kale Mahallesi'nde böylesi bir sürüklenmenin üzerinden ise yedi yıl geçmişti. O sıralar belleğimde yer etmiş birkaç evle yeniden karşılaştığımda bu defa pencerelerine, duvarlarına, teraslarına çok daha detaylı baktım. Geçmişteki 'Ben'in benzerliklerini ya da farklılıklarını arıyordum o an. Rebecca Solnit 'Yakındaki Uzak' adlı kitabında "Yeterince geriye doğru iz sürerseniz, hayatınızdaki o an ender rastlanan bir tür haline gelir..." diye belirtir. Gerçekten de deneyimlediğim şey tesadüf olmaktan çıkıp parçaların birleştiği ya da tamamlanmaya yüz tuttuğu bir an gibiydi.

¹ Rebecca Solnit, Yakındaki Uzak, (Çev: M. Karahan, M. Öznur), Encore Yay. S.

Soluklanma bitti ve devam ettim. Gölgeleeri takip etmeyi sürdürürken hiç de aşına gelmeyen sokaklara doğru adımlarımı yönelttim. Gözüme çarpan, evlerin önünde ve kenarlarında pek çok kez karşılaştığım, bir yerlere yerleşmeyi bekleyen, bir şekilde destek ve güç veren ya da tamamen şans eseri orada olan taşlar oldu. Taşların şeyleri tamamlayan doğası, bana yaşamın tüm kırılganlığına rağmen ayakta durabilmeyi ve aşabilmeyi düşündürdü. Kale Mahallesi'nin hafızamda kalan küçük detayları, aklımda o taşlarla örülmüş bir küçük duvar hatta bir kulübe yapmamı sağlıyor gibiydi. Yedi yıl önceki ziyaretimde mahallede çektiğim fotoğraflarımın negatiflerine baktığımda yine benzer taş yığınlarını fotoğrafladığımı gördüm. Bu karşılama bana, saklama ve muhafaza etme gibi bir dürtünün izinde olduğumu hissettirdi.

Sokaklarda yürümeye devam ederken günün bu aşırı sessizliği bir süre sonra rahatsızlık hissi vermeye başladı. Sesleri duymak için ayrıca bir çaba gösterme eğilimine girdim. Ve bitkilerin nadir de olsa esen hafif bir rüzgarla çıkardığı seslere yoğunlaştım. Bir anda başka bir tür yolculuğa adım attığımı hissettim. Zihnimde kat ettiğim bu yolculuk beni doğaya götürüyordu. Bir yandan mahalle ile yeniden ve yeni bir bakışla tanışma halini yaşarken diğer yandan aynı florayı tarih boyunca deneyimleyenleri düşünüyordum. Sokaklara, evlerin dış kapılarına ahenkle sarınan akşamsefaları, begonviller ya da kahkaha çiçekleri güneşin en coşkun hallerinin keyfini çıkarıyorlar gibiydi. Bildiğim şey, bu rengârenk güzellikler, çiçekler, bitkinin kışın yaşadığı bütün zorlu koşullarla verdiği mücadelenin mutlu sonla bitmiş haliydi. Çiçekler, bitkinin yalnızca bir parçası ve yolculuğunun en aşkın durağıydı. Bitki dünyası her şeyden önce hayatta kalma başarısını en istekli haliyle kutluyor. Hayatta kalma, güzelliğini her şeye rağmen muhafaza etme, galip gelme, yayılma halleri hep başlıca amaçlarıydı. Varlığı her daim dengeleyen doğanın seyri benim sese olan ihtiyacımı en nazik haliyle gidermişti.

² Damon Young, Bahçede Felsefe, (Çev: E. Birkan), Can Yay

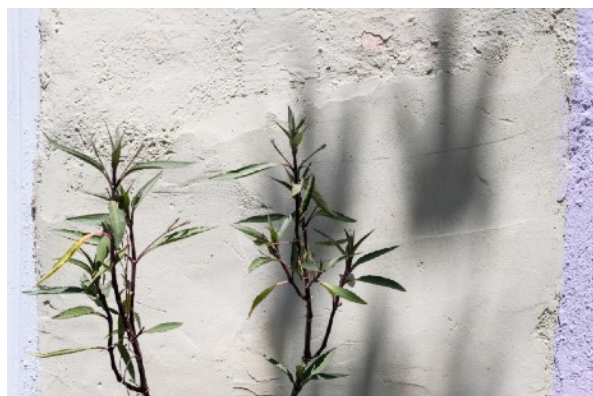
Günün sonuna doğru girdiğim sokaklara tekrar girdiğimi fark ettim. Işık değişmiş, takip ettiğim gölgeler başka yerlerde başka biçimde formlar oluşturmuştu. Zamanın biricikliği, ışığın tıpkı doğa gibi her şeyi yeniden yaratması bana, gelip geçiciliği düşündürdü. Zaman gelip geçiyor ama yedi yıl önceki ben gibi hayat, tekrarları ince ince örüp başka bir bütün oluşturuyor.

“Aslında kapı hep açık” der Proust; geçmiş gündelik şeylerin içinde kilitli kalmış ve çıkarılmayı bekliyor. Yürümenin belleğimizdeki izleri açığa çıkaran kışkırtıcı doğası, beni geçmişte kilitli kalmış fotoğraflarımın negatiflerine yönlendirerek zihnimi uyarmış ve şimdiki yürüyüş deneyimimle birlikte bir bütünün parçasıymış gibi tekrarları oluşturmuştu. Ve farkında olmadan mahallenin inceliklerine yoğunlaşmak için geçmişin parolalarından faydalanmışım.

Ağustos 2020, Bergama

"Yeterince geriye doğru iz sürerseniz, hayatınızdaki o an, ender rastlanan bir tür haline gelir..."

Yakınlardaki Uzak, Rebecca Solnit.

Kültür
için
Alan

Bu fanzin Sarı Denizaltı Sanat İnisiyatifi'nin Kültür İçin Alan tarafından desteklenen
"Bir Mahallenin Hafızası: Kale" sergisi için basılmıştır.

Ekim 2020 , İzmir

M İÇİN BELLİ ARALIKLARLA OLAN
DİĞİM VE BELLEĞİMDE TARİHİYLE
KENT MERKEZİNDE YAŞAYAN BİRİ
ÇİŞ NOKTASI YA DA TARİHİ DOLU
K BİR ÖDÜL MEKÂNI GİBİYDİ. HER
RVEDEKİ AKROPOL ÖREN YERİNE
DEN YOLLAR GIDEREK BİR MIRASI
AMARLAR GİBİ YERLEŞTİ AKLIMA.
U NOKTASI, TEKİNSİZ BİR ZAMAN
IZI HİSSETTİREN PANDEMI SÜRECİ
ASYON SONRASI İLK SEYAHATIMI
OLMAKTI. KENDİMİ SOKAKLARA
ONRA AKLIMDAN ÇIKIVEREN BU
ÖNCEKİLERE BENZER BİR SÜRECE
ERİNDE OLDUĞU GİBİ YÜRÜMEK,
ANMAK, YİNE GÖRMEK VE BÜTÜN
LA DERİN DÜŞÜNCELERE KAPILAR
ALE MAHALLESİ'NE ABACIHAN VE
YAPTIM. KAVURUCU SICAKLARIN
GUSTOS AYINDAYDIK. BU YÜZDEN
I. SOKAKTA VAR OLAN SESLER DE
EN KONUŞMALARDAN VE AZICIK
RAKLARDAN GELİYORDU. ÖĞLEN
ERT GÖLGELERİNİ TAKIP ETMEYE
ZİYARETİMİN ÜZERİNDEN BİR YIL,
BİR SÜRÜKLENMENİN ÜZERİNDEN
R BELLEĞİMDE YER ETMİŞ BİRKAÇ
ĞIMDA BU DEFA PENCERELERİNE,
INA ÇOK DAHA DETAYLI BAKTIM.
İKLERİNİ YA DA FARKLILIKLARINI
SOLNIT 'YAKINDAKI UZAK' ADLI
E GERİYE DOĞRU İZ SÜRERSENİZ,
DER RASTLANAN BİR TÜR HALİNE
ÇEKTEN DE DENEYİMLEDİĞİM ŞEY
P PARÇALARIN BİRLEŞTİĞİ YA DA
U BİR AN GİBİYDİ.SOLUKLANMA
ERİ TAKIP ETMEYİ SÜRDÜRÜRKEN
OKAKLARA DOĞRU ADIMLARIMI
E ÇARPAN, EVLERİN ÖNÜNDE VE
KEZ KARŞILAŞTIĞIM, BİR YERLERE
LDE DESTEK VE GÜÇ VEREN YA DA
A OLAN TAŞLAR OLDU. TAŞLARIN

BİR MAHALLENİN HAFIZASI: KALE